

INTERNATIONALE BEWEGING
VIERDE WERELD in België

ATD = All Together for Dignity – Agir Tous pour la Dignité (Samen voor waardigheid)

Samen de wereld sparen

“Ze zeggen dat we niet ecologisch zijn omdat we geen dubbel glas hebben”.

“Hoe meer middelen iemand heeft, hoe meer mogelijkheden om te vervuilen”.

Een bloemlezing van uitspraken opgetekend tijdens bijeenkomsten van ATD Vierde Wereld over ‘duurzaamheid’ vond u in het vorig nummer van dit blad.

Deze keer benadrukken we dat solidariteit en ecologie samen horen. Duurzame ontwikkeling is maar mogelijk als armoede uitgebannen wordt. Samen minder en anders verbruiken, samen kennis vergaren, naar andere wegen zoeken en handelen.

Oplossingen

Samen de wereld sparen.
Dat gaat over het milieu

maar ook over hoe we de samenleving inrichten. In de armoedebestrijding worden voedselpakketten, energie-budgetmeters en daklozenopvang steeds belangrijker. Dat zijn oplossingen voor noodtoestanden. Een duurzame samenleving werkt aan oplossingen op lange termijn zodat noodtoestanden de uitzondering worden. Daar-

voor zijn denkwerk, studies, acties en experimenten nodig. Op de volgende bladzijden kan u meer lezen over een *Earthship* in Nederland, wegwijzers voor het beleid in Frankrijk, een duurzaamheidsgroep in Vlaanderen en het straatdodencollectief in Brussel.

De redactie

Tekening: Steven Gryspeerdt

‘Een overdonderende ervaring’

Marcos Batista en Julie Lemaire liepen stage bij ATD Vierde Wereld

Al op zijn negende werkte hij als portier van een speelgoedfabriek in het Braziliaanse São Paulo. Marcos Batista (41) komt uit een gezin van 10 kinderen en kent de armoede uit eigen ervaring.

Julie Lemaire (21) groeide op in Brussel, in welvaart. Beide liepen stage bij ATD Vierde Wereld.

Marcos wil maatschappelijk werker worden. Julie zal dit jaar haar master-titel politieke wetenschappen behalen aan de UCL in Louvain-la-Neuve.

Na omzwervingen als muzikant door veel landen kwam Marcos 14 jaar geleden in België terecht. Hij spreekt Portugees, Spaans, Frans, Nederlands en Engels en kan zich redden in het Duits. Inmiddels is hij 10 jaar getrouwd met een Vlaamse vrouw en vader van 2 kleine kinderen. Aan de Erasmus-hogeschool in Brussel hoopt Marcos dit jaar zijn diploma te behalen.

Voor zijn stage zocht hij contact met ATD Vierde Wereld Vlaanderen. Dat klikte en hij draaide hij een half jaar volledig mee in de Volksuniversiteit van de Vierde Wereld. Ondertussen heeft de Braziliaanse Belg in afwachting van zijn diplomering al een voorlopige aanstelling bij de Jeugd-dienst van het OCMW in Brussel.

Ban Ki-moon

Voor Julie, Frans- en Nederlandstalig, spreekt ook Engels, was de confrontatie een stuk groter. Ze deed haar stage bij het Europa-team van ATD Vierde Wereld. Ze belandde met jongeren uit heel uiteenlopende landen en achtergronden midden in de acties rond 17 oktober 2010 (Werelddag van Verzet tegen Armoede) en stond met een delegatie van hen uiteindelijk op 19 oktober in Straatsburg oog in oog met VN-secretaris Ban Ki-moon om de Oproep van de jongeren tegen armoede te overhandigen.

“Voor mijn stage zocht ik vooral naar een organisatie met een internationaal of Europees netwerk. Ik was niet speciaal geïnteresseerd in armoede of jongeren. Het is me min of meer overkomen. Alles bij elkaar was het een nogal overdonderende ervaring”, verklaart Julie. “Met name het intensieve contact met jongeren met armoede-ervaring uit Polen

Marcos Batista presenteerde tijdens de Volksuniversiteit van januari de interviews die hij maakte met mensen die ooit gastspreker waren. (Foto: ATD Vierde Wereld)

“Mijn kijk op armoede is er niet door veranderd, ik ken de armoede van binnenuit”, zegt Marcos. “Die verschrikkelijke sociale uitsluiting moet worden uitgebannen, mensen moeten een waardig bestaan kunnen leiden. Ik

heb altijd willen studeren, maar in Brazilië kon dat gewoon niet, het was te duur. Nu is het er toch van gekomen.”

en Frankrijk heeft me erg geraakt. Mijn kijk op armoede is totaal veranderd.”

Persoonlijk contact

Marcos dook diep in de Volksuniversiteit van de Vierde Wereld – hij deed mee met de lokale groepen in Brussel, Antwerpen (Kauwenberg) en Willebroek en zat in het voorbereidings-team. “Het rechtstreekse, persoonlijk contact met Belgische mensen in armoede was nieuw voor mij, daar heb ik veel van geleerd. Ik zag van te voren natuurlijk mensen in armoede op straat en las erover in de krant, maar ik leerde hun werkelijke leven nu pas echt kennen. Ik vind overigens dat er in de Volksuniversiteit nog meer inbreng van de mensen zelf moet komen, dat kan naar mijn idee beter.” Voor zijn eindwerk trok Marcos gewapend met pen, papier en geluidsrecorder het land in om een 8-tal mensen te interviewen die ooit gastspreker waren in een Volksuniversiteit. Zoals Kristine Decroos uit Oostende, werkzaam in een dagcentrum voor jongeren uit de bijzondere jeugdzorg en al sinds jaar en dag medestander. Een citaat: “De boodschap van de Vierde Wereld is een voeding die ik nodig heb (...). In mijn werk zijn wij op veel terreinen mee actief. Ik vind het heel belangrijk om de stem van de armsten een plaats te geven.” Ze voegt er onder meer aan toe dat deelname aan de Volksuniversiteit de

Op 19 oktober 2010 presenteerden jongeren uit heel Europa hun Op-roep tegen armoede aan VN-secretaris Ban Ki-moon. Julie Lemaire staat links van hem. Rechts van Ban Ki-moon bevindt zich Europees parlementsvoorziter Jerzy Buzek. (Foto: ATD Vierde Wereld)

medestanders en militanten in Oostende versterkt.

Debatten voorbereiden

Naast meewerken aan de Werelddag, had Julie ook de taak om de Europese Volksuniversiteit van de Vierde Wereld op 8 november bij de Sociaal Economische Raad in Brussel mee voor te bereiden en contact te houden met de Intergroep Armoede van het Europees Parlement. In deze Europese Volksuniversiteit werkten Julie en Marcos ook samen, omdat Marcos de Vlaamse inbreng vertegenwoordigde. “Maar met name de hele week rond 17 oktober was ongelooflijk intensief, een openbaring”, verklaart Julie. “Met jongeren had ik onder meer via scouting de nodige ervaring, maar met armoede totaal niet. Van de voorbereidingen voor de debatten tussen jongeren en politici op de Werelddag heb ik echt veel geleerd, ook over verschillen die er zijn tus-

sen de Europese landen.”

In samenwerking met het Europa-team legt Julie de laatste hand aan een publicatie over Jongeren, Europa en Armoede. Zij weet door haar ervaringen bij ATD Vierde Wereld al zeker dat ze niet het bedrijfsleven in wil, maar eerder voor een sociale organisatie of NGO wil gaan werken.

Luisteren

Ook Marcos heeft inspiratie en nieuwe invalshoeken opgedaan. “Het idee om de mensen zelf aan het woord te laten en heel goed naar hen te luisteren is voor mij veel belangrijker geworden. Ik vind dat ik zelfs als ik het niet eens ben met de mening van iemand in armoede, ik er toch rekening mee moet houden. Door dialoog tot overeenstemming komen, dat is de enige goede manier.”

Sara Philips en Jos Delisse

Regenboog en boom voor straatdoden

De glas-in-lood ramen van de Gothische Zaal van het Brusselse Stadhuis breken het licht van de opkomende zon en strooien haar stralen uit over de aanwezigen. Het is woensdag 2 maart 2011. Alle stoelen zijn bezet en achteraan staan vele mensen recht om een glimp te kunnen opvangen van de ceremonie ter ere van de Brusselse straatdoden.

“Het stemt me droef dat we al aan alweer een zesde editie toe zijn, dat er nog steeds ‘straatdoden’ zijn,” zo opent Chantal Noël, Schepen van Erediensten van de stad Brussel, de dienst. Vervolgens nemen vertegenwoordigers van de joodse, katholieke, protestantse, islamitische en vrijzinnige gemeenschap het woord. Samen zitten zij vooraan in een halve cirkel: een regenboog, uit respect voor de diversiteit in de overtuigingen van de overledenen. Vrienden en bekenden brengen pakkende getuigenissen over hun dierbaren. Zo haalt Kris Roels* persoonlijke herinneringen aan het leven van ‘Monsieur Gabriel’ naar boven.

Een siddering loopt door de zaal wanneer de warme, breekbare stem van Francis weerklinkt. Francis was volop bezig een lied voor de ceremonie te componeren toen hij plots ernstig ziek werd. Van ophouden wilde hij echter niet weten en hij ging de samenwerking aan met muzikant Erland en enkele studenten van de filmschool. Het resultaat? Een aangrijpende video-boodschap van Francis die,

Bij het Centraal Station wordt een Japanse kerselaar geplant voor alle doden van de straat, een levend symbool van hoop.

(Foto : Jos Delisse / ATD Vierde Wereld).

zichzelf begeleidend op de gitaar, vanuit zijn ziekenhuisbed de zaal toezingt.

Ode

Na een ode van de stadsdichters aan de 43 straatdoden van 2010, worden hun namen en leeftijden één voor één afgeroepen. Na jaren is er in 2010 helaas opnieuw een overledene teruggevonden wiens identiteit we niet kennen. Voor elke straatdode wordt zorgvuldig een hoopje aarde uitgestrooid in een mand die centraal op het podium staat. Het is aarde die straks de wortels zal voeden van de prachtige Japanse kerselaar die we na afloop van de ceremonie samen planten aan het Centraal Station.

In de frisse lentelucht geven we elkaar de spade door en werken we in stilte, bij een stukje muziek en

poëzie. ‘t Schept een bijzonder gevoel van verbondenheid. De wind ritselt tussen de 43 naamkaartjes die met linten rond de boom worden vastgemaakt. Maar de kerselaar zal hier niet groeien en bloeien, sterven en weer geboren worden voor hen alleen. De boom wordt een tastbaar monument voor alle doden van de straat, en een levend symbool van hoop.

Karen Puttemans, medestander van ATD Vierde Wereld en lid van het Collectief Straatdoden.

* Kris Roels neemt als volontair van ATD Vierde Wereld deel aan het Collectief Straatdoden. Niet alleen straatbewoners en eerstelijnsorganisaties, maar ook instellingen en burgers maken deel uit van dit informeel netwerk.

Solidariteit en ecologie

In een wereld waarin armoede blijft bestaan zullen er altijd ecologische en andere rampen voorkomen. Duurzame ontwikkeling is maar mogelijk als armoede uitgebannen wordt. Dat werd in 1987 al gezegd in het Brundtland-rapport*. Een werkgroep in Frankrijk bracht dit in herinnering.

Solidariteit en ecologie horen samen. Het streefdoel is dat iedereen de impact van zijn activiteiten op mens en milieu in rekening brengt. Dat stond in de brief die Pierre Saglio** van ATD Vierde Wereld Frankrijk eind 2009 kreeg van de Franse minister en staatssecretaris voor duurzaamheid. Ze vroegen hem om medevoorzitter te zijn van een werkgroep. De andere voorzitter was Alain Chosson van de nationale consumenten- en verbruikersbond.

Het samen nadenken was een sterke ervaring zegt Pierre Saglio. 'Er was geen sprake van tweedracht of spanning tussen de belangen van armen en die van de middenklasse. Al vlug hadden we onze gemeenschappelijke rode draad gevonden: dat iedereen toegang moet hebben tot de rechten die voor iedereen bestemd zijn.'

Vijf wegwijzers

De werkgroep maakte een lijstje met vijf wegwijzers voor het beleid:

- Rechten zijn er voor iedereen. Die ambitie is echter op de terugweg en dat moet gekeerd worden, want rechten die er niet zijn voor iedereen verworden altijd tot privileges.
- Aparte circuits voor mensen in armoede zijn uit den boze, het vergroten van ongelijkheden moet een halt toegeroepen worden. Duurzaamheid mag zeker niet beperkt worden tot het aspect milieu.
- Doelstellingen op korte, middellange en lange termijn moeten met elkaar verzoend worden. Vooral in de armoedebestrijding wordt teveel gefocust op de dringende noden.

– Ongeremde consumptie moet plaats maken voor bevrediging van behoeften en verbetering van de levenskwaliteit : consumenten mag aangenaam zijn maar moet ook verantwoord zijn.

– Duurzame ontwikkeling moet iedereen ten goede komen en iedereen moet er ook een bijdrage aan leveren. Dat geldt voor alles. Een democratie die niet met iedereen opgebouwd wordt, is een democratie in gevaar.

Minimum

De wegwijzers voerden naar concrete voorstellen.

Er zijn nieuwe principes nodig om basisdiensten voor iedereen toegankelijk te maken en tegelijkertijd de overconsumptie tegen te gaan. Water, energie, vervoer, communicatie en betaalverkeer zijn onmisbaar. Je kan wel zuinig zijn, maar er is een ondergrens. Een minimum zou aan elk gezin moeten aangeboden worden tegen een zeer laag tarief, dan zijn geen sociale tarieven nodig voor aparte groepen. De vaste kosten moeten groter zijn voor wie meer verbruikt. Nu betalen kleine verbruikers in verhouding meer. Over deze zaken wordt wel nagedacht, maar er is een globale aanpak nodig, en niet dienst per dienst, zoals nu het geval is.

Minder bedeling

Dagelijks worden in Frankrijk grote hoeveelheden voedsel bedeed. Dat is een uiting van solidariteit maar nog meer is het de illustratie van een jarenlang beleid dat niet op duurzaamheid gericht is. We

vragen dat de overheid samen met organisaties die armoede bestrijden nadenkt over het terugbrengen van de voedselbedelingen tot wat hun enige functie is, die van sporadische noodhulp.

Initiatieven om de band tussen producent en consument te versterken en om de lokale productie te bevorderen moeten gesteund worden. Hier liggen de kiemen voor een alternatief distributiebeleid.

Er zijn heel wat verenigingen die inspanningen doen om het idee van duurzaamheid ingang te doen vinden. Ook dat moet aangemoedigd worden.

Boeken we vooruitgang op de weg naar duurzaamheid? Om dat te meten zijn er nieuwe indicatoren nodig. De indicatoren die de productie meten, zoals het Bruto Binnenlands Product, geven geen klare kijk op de zaak, integendeel.

Uit: *Revue Quart Monde*, n° 215 - augustus 2010 (bewerking : M.T. Poppe)

*Uitgebracht in 1987 door de VN-Commissie Brundtland, genoemd naar de Noorse ex-premier Gro Harlem Brundtland.

**Pierre Saglio was op dat ogenblik de voorzitter van ATD Vierde Wereld Frankrijk.

Kennis delen rond duurzaamheid

*'Laat ons een bloem en wat gras dat nog groen is
laat ons een boom en het zicht op de zee
Vergeet voor één keer hoeveel geld een miljoen is
de wereld die moet nog een eeuwigheid mee...'*

Bekende regels van Louis Neefs waarmee op woensdagmiddag de bijeenkomst rond duurzaamheid in Ons Centrum in Leopoldsborg begint. De deelnemers, voornamelijk vrouwen, hebben allemaal de stand van hun gas, water en elektriciteit meegebracht. Tina schrijft alles op. Samen werken aan een beter milieu en klimaat en tegelijk geld besparen.

Het werkt, weet Fernand, een van de acht animatoren van Ons Centrum. "Sommige mensen hielden na een jaar zo'n 180 euro over. Dat is heel motiverend." Maar er is meer: zo meteen gaan de meeste aanwezigen wandelen met de kinderen die meegekomen zijn om 'rommel' te zoeken: blikjes, papier, dozen, plastic, petflessen en noem maar op. De mensen van Ons Centrum doen eind april mee aan het festival van de amateurkunsten in Leopoldsborg. Van de gevonden spullen wordt een sculptuur gemaakt, 'Het Afvalmonster', en ook wordt er kleding van gemaakt voor een modeshow. "Laten zien dat je van 'niks' iets heel moois en nuttigs kunt maken", licht Fernand toe. En passant komen we te weten dat je aardappelen minder lang hoeft te koken als je wat zout bij het water doet en dat je van petflessen een prima luchtmatras kunt maken.

Gedeelde kennis

Het is het derde achtereenvolgende project in de sfeer van duurzaamheid en armoede in Ons Centrum. Dat vertelt opbouwster Marleen Hus, die ook in de kern van deze basisschakel zit. Marleen is sinds jaar en dag tevens actief in de Medestandersgroep ATD Vierde Wereld Limburg. Mede daardoor heeft ze het

belang van werken met en vanuit de kennis en ervaring van mensen in armoede zelf, meer en meer als waardevol en zelfs noodzakelijk leren zien en toepassen. "Gedeelde kennis en gelijkwaardigheid zijn hier uitgangspunten", licht Marleen Hus toe. "We zijn met niets begonnen. De invalshoek om de mensen te bereiken was energiebesparing en dat heeft gewerkt." Verschillende deelnemers, zoals Sonja en Marlien, stellen vanmiddag kritische vragen of brengen informatie of ideeën in. "De plannen die we nu uitvoeren zijn grotendeels van de mensen zelf afkomstig", verklaart Marleen.

Voordelen benutten

De netbeheerder en de gemeente werken mee en zien inmiddels ook dat de aanpak zoden aan de dijk zet. De gemeente Leopoldsborg is behoorlijk milieu-minded en deelt punten uit voor de E-

portemonnee. Dit is een spaar- en beloningssysteem om duurzaam en milieuvriendelijk gedrag te belonen. Punten verdienen kan onder meer door groene stroom gebruiken, goederen naar de kringloopwinkel brengen, een laag water- of stroomverbruik en reizen met het openbaar vervoer. De punten kunnen ingeruild worden voor een compostvat, een NMBS-reischeck, een spaarlamp, een energiemeter, een spaardouchekop en andere zaken.

"In de praktijk waren het zoals meestal de mensen die het het minst nodig hebben, die deze voordelen wisten te benutten. Nu hebben ook mensen in armoede er weet van en dus doen ze ook mee", zegt Marleen Hus. "En ook zij zijn zeer gemotiveerd om een planeet aan hun kinderen achter te laten die nog toekomst biedt."

Tekst en foto: Jos Delisse

Met kinderen wordt eerst op straat en in plantsoenen naar 'rommel' gezocht om vervolgens "te laten zien dat je van 'niks' iets heel moois en nuttigs kunt maken"

Bouwen voor de toekomst:

Hoe kunnen we met mensen in armoede samenwerken aan een duurzame wereld, die ook toekomst biedt aan volgende generaties? De dialogen rond deze vraag staan in de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld inmiddels hoog op de agenda. Op zoek naar antwoorden en inspiratie, bezochten leden van de beweging uit Spanje, Frankrijk, Nederland en België begin maart een zogenoemd *Earthship*, ook wel Aardewoning, in het Nederlandse Zwolle. Dit is een bouwvorm die zelf in alle energie en water voorziet, en nauwelijks CO2 en afval produceert. Het is dus niet aangesloten op gas, water, elektriciteit of riool. Het water wordt gezuiverd via een grote plantenbak in een serre die naar het zuiden is gebouwd. In de gemeente Olst-Wijhe bij Zwolle wordt deze zomer begonnen met de bouw van een complete wijk van *Earthships*, waaronder ook sociale woningen. De toekomstige bewoners bouwen alles zelf, met vrienden en vrijwilligers. In de lemen en aarden muren worden onder meer oude autobanden, lege flessen en gebruikte blikjes verwerkt. De wanden worden vaak van mozaïek voorzien door hergebruik van kapotte tegels. Ook wordt in en om het *Earthship* zoveel mogelijk eetbaars gekweekt: groenten, fruit en kruiden. Resultaat: heel comfortabele woningen, die niet te duur zijn en geen rekeningen van de nuts-bedrijven krijgen.

Zie onder meer :
www.earthshipbelgium.be.
(Foto: ATD Vierde Wereld).

Earthship

Kennismaken met ATD Vierde Wereld

De Internationale Beweging ATD Vierde Wereld in België, wat is dat, wie zijn dat? De beste manier om dat te weten te komen is ons ontmoeten. We zetten hier enkele mogelijkheden op een rijtje.

Voor wie ATD Vierde Wereld beter wil leren kennen

EERSTE KENNISMAKING
Zaterdag 14 mei, Vierde Wereld-huis, Brussel.
Ontvangst vanaf 10.30 uur, aanvang 11.00 uur tot 15 uur. Om 12.30 uur lunchen we samen – breng zelf je picknick mee, wij zorgen voor soep.

LEESGROEP
Dinsdagavond 10 mei in Den Anklap, Leffingestraat 85, Oostende. Medestandersgroep ATD Vierde Wereld Kust : Via het samen lezen van een tekst, die ter plaatse gegeven wordt, leren we het leven in armoede beter kennen en begrijpen. Nadien delen we wat ons

treft. Er volgt geen discussie.
Info : Bea Verleyen, tel. 059 805658, verleyen.bea@fulladsl.be

Voor leden :

KENNISVOORMIDDAGEN
Vanuit ervaring via inzicht tot inzet verdiepen actieve leden zich met een gastspreker in een actueel thema. Dit seizoen nog: zaterdag 14 mei. Thema: De jeugdbewegingen en hun thema 'armoede'.

ONTDEKKINGSWEEKEND
Zaterdag en zondag 11 en 12 juni in het internationaal centrum (voor groepen en leden) van de Beweging ATD Vierde Wereld, Méry-sur-Oise (F).

KALENDER

VOLKSUNIVERSITEIT VAN DE VIERDE WERELD

Plaats van dialoog met mensen in armoede. Op uitnodiging.

Zaterdag 30 april, Nationale volksuniversiteit, van 11u tot 15u, Brussel. Thema: Media en solidariteit.

Dinsdag 24 mei, Universiteit Antwerpen.

20 KM DOOR BRUSSEL

Zondag 29 mei, ATD Vierde Wereld loopt weer mee met twee teams, zo'n 300 lopers ! Start: 15.00 uur op het plein bij het Jubelpark.

KENNISMAKEN MET ATD VIERDE WERELD

Zie pagina 7.

ACTUELE INFORMATIE:

zie www.atd-vierdewereld.be

VOOR JONGEREN EN JONGE GEZINNEN

(Voor meer zomeractiviteiten en werkvakanties: zie onze website)

Werk- en kennismakingsweek Jongeren centrum ATD Vierde Wereld in Champeaux (F). 11-17 juli.

Ontmoetingsvierdaagse

Van 24 juli tot 28 juli is er in de Voerstreek een ontmoeting voor jongvolwassen en jonge gezinnen uit heel België. Heb je interesse om mee voor te bereiden of om deel te nemen, neem dan contact op met ons of neem eerst een kijkje op de website.

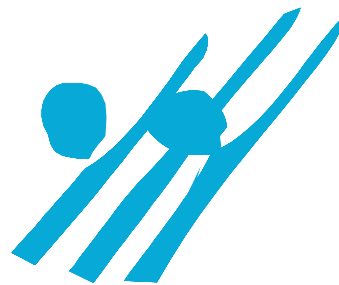
MEDESTANDERSHELTER

Elke eerste donderdag van de maand van 17u tot 20u. Onze deuren en telefoonlijnen staan open. Breng zelf je picknick mee, wij zorgen voor soep.

VIERDEWERELDBLAD

Uitgave van de Beweging ATD Vierde Wereld
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
(02) 647 92 25 / 647 99 00
contact@atd-vierdewereld.be
www.atd-vierdewereld.be

Verantwoordelijk uitgever:
Herman Van Breen, zelfde adres

Voor giften en lidmaatschap kunt u storten op rek.nr.: 000-0745336-85 (IBAN: BE89 0000 7453 3685) Giften van 40 euro of meer per jaar zijn aftrekbaar van de belastingen. Een fiscaal attest wordt in februari afgeleverd.

ATD Vierde Wereld België is lid van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (VEF) en ondertekende haar ethische code. Op www.atd-vierdewereld.be vindt u meer informatie over hoe u ons (financieel) kunt steunen en/of lid kunt worden.

Lid van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld, een niet-gouvernementele organisatie (NGO) voor armoedebestrijding. Ze is niet gebonden aan een geloofsovertuiging, levensbeschouwing of politieke stroming. Het belangrijkste doel is: de armoede bestrijden met de armsten zelf en vanuit hun ervaringen en kennis. De acties zijn gericht op de eerbiediging van ieders waardigheid en mensenrechten: een duurzame

Vlaamse jongeren naar ATD Vierde Wereld Nederland

'Boeiend, plezant en vermoeiend'. Zo typeerde de Vlaamse jongeren-delegatie de jongerenontmoeting in maart op boerderij 't Zwervel van ATD Vierde Wereld in Nederland. 'We leerden nieuwe mensen kennen en zagen bekenden van 17 oktober in Brussel terug. We hoorden over situaties van anderen, die soms hard waren, maar wel leerrijk.' Er was tijd voor ontspanning (ook in Nederland was het carnaval) en inspanning: werken met de dieren op de boerderij en kijken naar de film Eur'hope en de Oproep van de jongeren aan de burgers en politici van Europa. 'We dachten na over hoe we ons ook in kunnen zetten. Het was allemaal wennen, vooral de verschillende dialecten. Zelfs al spreken we allemaal Nederlands, dan kan er nog spraakverwarring zijn.' (Foto: ATD Vierde Wereld)